

M HKA & Paul De Vree

Paul De Vree is op een zeer indirecte wijze verbonden met de ontstaansgeschiedenis van het M HKA. De historiek van het M HKA neemt een aanvang met de oprichting van het ICC, het Internationaal Cultureel Centrum, dat onder leiding van Florent Bex de eerste publieke instelling voor hedendaagse kunst in België werd. Vanaf de late jaren vijftig zijn er gedurende een decennium lang in Antwerpen tal van pogingen ondernomen om een plaats voor de eigentijdse kunst te realiseren omdat de doorgaans conservatieve musea er geen of weinig aandacht aan schonken. De oprichting van het ICC is een uitloper van die contestatiebewegingen, de sociaal-culturele energieën en de Antwerpse kosmopolitisch georiënteerde dynamiek, die zich reeds eerder hadden aangekondigd met de oprichting van G58/Hessenhuis, en het Modernistisch Centrum in 1958 waar Paul De Vree medeoprichter en voorzitter van was. Hierin hadden enkele avant-garde groeperingen zich verenigd. De bedoeling van het centrum was de belangen van de meest recente artistieke tendensen te behartigen. Samen met Karel Geirlandt richtte hij begin jaren zestig enkele bijeenkomsten en tentoonstellingen in. Met de architect Renaat Braem en de schilder Jef Verheyen trachtte hij midden jaren zestig het Museum voor Moderne Kunst Antwerpen te stichten. Al deze initiatieven konden echter in hun aandacht voor meer recente artistieke ontwikkelingen bij de toenmalige musea geen kentering teweegbrengen.

Ook met betrekking tot de collectievorming van het M HKA is De Vree verbonden op een indirecte wijze. De basis voor de collectie van het M HKA komt uit de ICC-periode, en via de Stichting Gordon Matta-Clark. Bij de oprichting van deze stichting in 1979 werd De Vree verkozen tot voorzitter van de beheerraad. Ten tweede, toen het ICC werd opgeheven werd het omvangrijke archief en documentatiecentrum van deze instelling toegewezen aan het M HKA. Vermits het ICC in de jaren zeventig meerdere tentoonstellingen wijdde aan de concrete en visuele poëzie, en de artistieke activiteiten van De Vree, bevat het archief tal van documentair materiaal, evenals diverse publicaties van hem, waar onder dichtbundels met visuele poëzie, en nummers van de tijdschriften De Tafelronde, Lotta Poetica en Factotum Art.

Het Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur verwierf reeds in de jaren '70 en begin jaren '80 een reeks werken die zich thans in de collectie van het M HKA bevinden. Het gaat daarbij om het fotodoek 'Honger' en de editie 'Love' uitgegeven door de Vereniging Vrienden van het Museum van Hedendaagse Kunst te Gent, enkele originele werken waar onder de merkwaardige reeks 'De Brandwonden' uit 1976 uitgevoerd in de zgn. rooktechniek, en een 15-tal uitvergrotningen op doek. Deze doeken zijn replica's van werken die zich ook bevinden in diverse Italiaanse collecties en die naar aanleiding van zijn retrospectieve tentoonstelling in het Provinciaal Begijnhof te Hasselt in 1981 werden gemaakt om dure transportkosten uit te sparen. Daarnaast verwierf het M HKA in 2002 in samenspraak met de erfgenamen een selectie van 53 nieuw gereproduceerde uitvergrotningen op doek van werken uit verschillende periodes gaande van 1966 tot 1981. Bijkomend verwierf het ook het grootste aandeel van het grafisch oeuvre en edities, met onder meer 'Een roos is' uit 1965, 'Cocienza' uit 1975, 'XX-Eeuwen' uit 1981, en de grafiekmappen uitgegeven door de Galerij De Zwarte Panter 'Poesia Visiva' uit 1979, 'Visueel' en 'Ook Oppervlak ik' uit 1981. Dit omvangrijk ensemble vormde in 2002 de eerste aanzet tot voorstel van een collectiepresentatie waarmee Bart De Baere in het M HKA aantrad. Punctueel werd sindsdien het ensemble verder aangevuld en meest recent met de antiquarisch zeldzame grafiekmap 'Verbaal Gelaat' uit 1969, uitgegeven in eigen beheer door De Tafelronde.

Het is voornamelijk met zijn poesia visiva, waarin hij machtsrelaties aankaart door zichtbaar te maken wat onzichtbaar is, of wat verborgen zit onder het oppervlak van beelden die de publieke ruimte

innemen, dat het oeuvre van De Vree binnen de collectie van het M HKA een positie inneemt die naadloos aansluit bij een reeks kunstenaars die de heersende systemen subversief bevragen zonder evenwel direct politiek dan wel vaak existentieel op maatschappelijkheid gericht te zijn, zoals bijvoorbeeld Vito Acconci, Alain Arias-Misson, Luc Deleu, Jef Geys, Barbara Kruger, Antoni Muntadas, of Toon Terasas.